

KORKUNÇ SOYKIRIM SUÇUNDAN ARINDIRILMIŞ BİR DÜNYAYI SABIRSIZLIKLA BEKLİYORUZ

AVİM

Analiz No : 2017 / 22

21.12.2017

11 Eylül 2015'te, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 69/323 sayılı Kararı ile 9 Aralık "Uluslararası Soykırım Kurbanlarını Anma, Onur ve Soykırım Suçunun Önlenmesi Günü" olarak ilan edilmiştir. Karar karşı oy olmaksızın kabul edilirken, 193 üyeli Kurul, her bir egemen devletin uluslararası sistemde nüfuslarını soykırımdan korumaktan sorumlu olduğunu yinelemiştir. Bu sorumluluk, bu tür bir suçun önlenmesini ve böyle bir suçun işlenmesine yönelik kışkırtmaların engellenmesini içermektedir. Aslında 9 Aralık, kısaca Soykırım Sözleşmesi olarak bilinen 1948 Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesinin kabul edilmesinin yıldönümüdür. Söz konusu Sözleşme de oybirliği ile Genel Kurul'da kabul edilmiştir.

Sözleşme başlangıçta 41 devlet tarafından imzalanmıştır. Bugün 149 devlet Sözleşmeye taraftır. Sözleşmenin XIII. Maddesine göre, Sözleşme, Yirminci onay veya katılma belgesinin BM Genel Sekreteri'ne tevdi edildiği tarihi izleyen doksanıncı gün uygulamaya girmiş sayılır. Sözleşme, 12 Ocak 1951'de yürürlüğe girmiştir. Türkiye'nin, Sözleşme'ye onay veya katılma bildirimini tevdi eden öncü yirmi ülke arasında yer aldığı ve resmi olarak yürürlüğe koyduğunun altı çizilmelidir. Sözleşme, 23 Mart 1950'de 5630 sayılı Kanunla onaylanmış ve söz konusu Kanun 29 Mart 1950 tarihinde 7469 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Diğer kimi devlet taraflarının aksine, Türkiye Soykırım Sözleşmesine herhangi bir çekince koymamıştır.[1]

Soykırım Sözleşmesinin kabulünün, korkunç Holokostun gerçekleşmesinden ve İkinci Dünya Savaşı'ndan hemen sonra geldiğini belirtmek gerekir. Sözleşme, insanları gaddarlıktan korumak ve gelecekte bu tür bir korkuya yol açılmasını önlemek için müşterek kararlılığı somutlaştırmıştır.[2]

Bu noktada yıkıcı niteliği sahip hoşgörüsüzlük, ayrımcılık ve ötekileştirme kültürlerine karşı ciddi bir duruş sergilemeye ve bunlarla mücadelenin önemine vurgu yapmaya ihtiyaç vardır. Bir kimliği dışlamak ya da bir kimliği üstün görmek ayrımcı bir düşünce yapısı

yaratmakta ve insanları bizler ve "bizlerden" farklı olan onlar olarak ayırmaktadır. Bu düşünce biçimleri hoşgörüsüzlüğü, ayrımcılığı ve onlara karşı önyargının geliştirilmesine yol açan ötekileştirmeyi doğurmaktadır. Bu gibi tutumlar, daha sonraki aşamalarda kolayca onlara karşı düşmanlığa dönüşebilmektedir. Irkçılığın yarattığı dehşetin ve daha sonraki olası bir soykırımın, dışlayıcı veya üstün kimlik görüşü yoluyla ortaya çıktığı vurgulanmalıdır.

Günümüzde, iddiaya göre demokrasinin kalesi olan Batı ülkelerinde bile yeniden ortaya çıkmakta olan, dünya çapında tanık olduğumuz yabancı düşmanlığı bazı durumlarda yoğun bir saldırı ve toplu şiddet unsuru içerebilmektedir. Bazı gruplara ve etnisitelere karşı yapılan nefret söylemi düşmanlık uyandırmakta, eski yaraları tekrar açmakta, genç kuşakları kışkırtmakta ve sahneye yeni düşmanlıklar çıkarmaktadır. Bu kışkırtıcı yaklaşımlar, insanlığın kesinlikle önlemesi gereken geçmiş trajedilerin tekrar ortaya çıkma riskini barındırmaktadır. Etnik temizlik, göçmenlere karşı düşmanlık, özellikle zayıf, azınlık veya çaresiz insanlara ve gruplara karşı geliştirilen çeşitli korkular; istenmeyen suçların gelecekte işlenmesi için verimli bir zemin hazırlamaktır. Böyle iç karartıcı bir ortamda, insan nüfuslarını geçmiş trajedilerin tekrarına karşı korumak için ahlaki ve yasal sorumluluğumuzun üstlenilmesine ihtiyaç vardır.

Bu tür olayları önlemek için erken uyarı işaretlerine dikkat edilmeli ve kötü durumdaki zayıf ve çaresiz gruplara karşı çifte standart uygulanmasından kaçınılmalıdır. Rohingya Müslümanlarının durumu ile ilgili olarak tanık olduğumuz trajik gelişmeler bu konuya örnek teşkil etmektedir. Rohingya Müslümanları onlarca yıldır ayrımcı politikalara maruz kalmaktadır, fakat dünya kamuoyunun Rohingyaların durumunun ciddiye almaya başlaması onlara yönelik politikaların ancak aşırı dereceye varmasıyla gerçekleştirmiştir.

Bu noktada, bazı diaspora Ermeni liderlerin bu yıl 9 Aralık'ta yaptıkları çarpıtmalarla dolu ifadelerine dikkat çekmek gerekmektedir. Bu ifadelerle, sözü edilen liderler sadece Birinci Dünya Savaşı'nın çalkantılı günlerinde gerçekleşen 1915 olaylarıyla ilgili asılsız iddialarını değil, aynı zamanda Pontus Rumları ve Süryanilerle ilgili diğer temelsiz iddiaları da bir kez daha dolaşıma sokmaya çalışmıştır.[3] Bununla birlikte, sözü edilen ifadelerde soykırım terimini ilk olarak kullanan Raphael Lemkin'in (ancak BM, soykırımın farklı bir tanımını benimsemiştir) Yunanların Türklere karşı soykırım yaptığına dair düşüncesine herhangi bir yer vermemesi ilginçtir. 1915 olaylarını soykırım olarak damgalayan tarafların savlarını daha inandırıcı hale getirmek için sık sık Lemkin'in adını kullandıkları göz önünde tutarak, sözü edilen ifadelere Lemkin'in Türklere Yunanlar tarafından soykırıma uğradığına dair inancının da dahil edilmesi beklenirdi.

Yukarıda sözü edilen Ermeni liderlerin bugünkü Namibya'daki Herero ve Nama halkına yönelik sömürgeci Güney Batı Afrika yönetimi komutanı tarafından verilen imha emirlerini unutmaları da çok ilginçtir. Listelerini gözden geçirirlerse, Herero ve Nama halkı tarafından 1904-1908 döneminde 20inci yüzyılın ilk soykırımını gerçekleştirmekle suçlanan ülkenin adını hatırlayabilirler.[4] Sözü edilen Ermeni liderlerin soykırım kavramı (aslında yasal olarak kesin biçimde tanımlanmış bir kavram) hakkında kullandıkları bir hayli gevşek kişisel tanımlama göz önüne alındığında, Herero ve Nama halkının suçlamaları kesinlikle listelerine girmiş olmalıydı. Ancak, yıllar geçse de soykırım kavramıyla ilgili çifte standartlar ve asılsız iddialar ne yazık ki yürürlükte kalmaya devam etmektedir. Bu durum,

dikkatle incelendiğinde, yukarıda sözü edilen Ermeni liderlerin ifadelerinin tarihsel adalet peşinde koşmak yerine politikaya yönelik olduğunu ortaya koymaktadır.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri António Guterres'in bu yılki Uluslararası Soykırımı Engelleme ve Soykırım Suçu Kurbanlarını Anma ve Onur Günü mesajında belirtildiği gibi; Soykırım Sözleşmesinin altmış dokuzuncu yıldönümü, soykırım üzerine yargı yetkisine sahip ilk uluslararası ceza mahkemesi olan Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesinin (ICTY) kapatılmasıyla aynı zamana denk gelmektedir. ICTY'nin ve Ruanda Uluslararası Ceza Mahkemesinin mahkumiyetleri ve içtihatları ile Kamboçya Mahkemelerindeki Özel Dairelerin devam eden çalışmaları, suçların en vahimi olan bu suçun cezalandırması isteğini yansıtmaktadır. Bu zalimce ve iğrenç suçun olmadığı bir dünya umut ediyoruz.

[1] Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide, United Nations Treaty Collection, y.y., https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=IV-1&chapter=4&clang=_en.

[2] International Day of Commemoration and Dignity of the Victims of the Crime of Genocide and of the Prevention of this Crime, The Auschwitz Institute For Peace and Reconciliation, 09 Aralık 2017, <http://www.auschwitzinstitute.org/news/international-day-commemoration-dignity-victims-crime-genocide-prevention-crime/>.

[3] December 9 - International Day of Commemoration and Dignity, *ArmenPress*, 09 Aralık 2017, 9, <https://armenpress.am/eng/news/915502/december-9---international-day-of-commemoration-and-dignity-of-victims-of-crime-of-genocide-and-prevention.html>.

[4] Mehmet Oğuzhan TULUN, GENOCIDE AND GERMANY II, *Center For Eurasian Studies Analysis*, 31 Ekim 2017, <http://avim.org.tr/en/Analiz/GENOCIDE-AND-GERMANY-II>.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: AVİM, . 2026. "KORKUNÇ SOYKIRIM SUÇUNDAN ARINDIRILMIŞ BİR DÜNYAYI SABIRSIZLIKLA BEKLİYORUZ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2017 / 22. Aralık 21. Erişim Haziran 10, 2026. <https://avimbulten.org/public/tr/Analiz/KORKUNC-SOYKIRIM-SUCUNDAN-ARINDIRILMIS-BIR-DUNYAYI-SABIRSIZLIKLA-BEKLİYORUZ>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır